

DARSLARNI TASHKIL QILISHDA KICHIK GURUHLAR BILAN ISHLASH

O'sarova Nodira Alimovna
Toshkent viloyati Bo'stonliq tumani 22-maktab
Boshlang'ich sinf o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim jarayonida ko'p qo'llaniladigan "Kichik guruhlarda ishlash" metodi keng yoritilgan

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, mulohaza, mantiqiy amallar, ta'lim, "Kichik guruhlarda ishlash" metodi.

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim sohasida olib borilayotgan keng ko'lamli islohotlar, ta'lim mazmunini takomillashtirishga oid qabul qilingan hukumat qarorlari, ta'limni hayot bilan bog'lashni, o'qitish samaradorligini oshirishni, tez taraqqiy etib borayotgan jamiyat uchun har tomonlama rivojlangan barkamol avlodni tarbiyalab etishtirishni talab qiladi.

Bu o'rinda ta'lim jarayoniga yangi pedagogik texnologiyalarning kirib kelishi va qo'llanishi davr talabi bilan bevosita bog'liqdir.

ADABIYOTLAR SHARHI

Yangi pedagogik texnologiya ta'limning ma'lum maqsadga yo'naltirilganshakli, usuli va vositalarining mahsulidir [1-30]. Kuzatuvlar shuniko'rsatadiki, aksariyat hollarda o'qituvchi dars jarayonida faqat o'zi ishlaydi, o'quvchilar esa kuzatuvchi bo'lib qolaveradilar. Ta'limning bunday ko'rinishio'quvchilarning aqliy tafakkurini o'stirmaydi, faolligini oshirmaydi, ta'lim jarayonidagi ijodiy faoliyatini so'ndiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI VA EMPIRIK TAHLIL

«Kichik guruhlarda ishlash» metodi haqida qisqacha ma'lumot beramiz. Bumetod o'quvchilarni birgalikda ishlashga o'rganish naqadar muhim ekanligini tushunishga yordam beradi. Chunki talabalarning bir-birlariga ijobiy ta'siri butun guruhning bilim olishi jarayonini optimallashtirishga xizmat qiladi. Bumetod bilan o'quv mashg'ulotlarini tashkil qilish an'anaviy o'quv mashg'ulotlari o'tish metodlariga qaraganda ancha samarali ekanligi bir qator tadqiqotchi olimlar tomonidan ta'kidlab o'tilgan. Tadqiqotlar yana shuni ko'rsatadiki, talabalarni kichik guruhlariga bo'lib o'quv mashg'ulotlari tashkil etishning o'zi yetarli emas. Kutilgan natijaga erishish uchun yana ikki komponent: guruhni rag'batlantirish va shaxsiy mas'uliyatni his qilish mexanizmi hamda uni rag'batlantirish tizimini ishlab chiqish kerak bo'ladi. Agarda guruh miqyosida rag'batlantirish yetarli bo'lmasa, guruh a'zolari o'z o'rtoqlarining o'tilayotgano'quv mashg'ulotlarini o'zlashtirishiga uncha ahamiyat bermay qo'yadilar.

Kichik guruhlarga bo'linib, o'quv mashg'ulotlarini o'tish metodining bir nechta variantlari yoki modellari mavjud:

Birinchi modelda guruhlarning o'quv materialini o'zlashtirish natijasini yaxshilashga qaratilgan. Bunda o'qituvchi biror mavzu yoki mavzuning rejasini qisqacha tushuntirib, talabalarga topshiriq beradi. Topshiriq masala-mashq, savol-javob yoki boshqa shakllardagi nazorat ishi bo'lishi mumkin. So'ngra topshiriq kichik guruhlar ichida muhokama qilinadi. Keyin o'rganilgan mavzu bo'yicha har bir kichik guruh a'zosi individual tarzda nazorat ishi yozadi. Harbir talabaning olgan ballari qo'shilib, umumiy guruh bali chiqariladi va to'planadi. Shu tariqa guruhlarning olgan o'rinlari aniqlanadi. To'plangan ballarga ko'ra guruhlar va faol ishtirok etgan kichik guruh a'zolari rag'batlantiriladi.

Ikkinchi modelda nazorat ishi emas, balki mustaqil musobaqa o'tkaziladi. Bunda guruh a'zolari boshqa guruh a'zolari bilan musobaqalashib ballar to'plashadi.

Uchinchi model mozaika modeli deb ataladi. Bu modelni ko'proq katta guruhlarda qo'llash maqsadga muvofiq. Guruhdagi talabalar soniga qarab o'qituvchi har bir guruhga 4 yoki 5 nafardan talabani jalb qilib, har bir guruh tarkibidagi talabalar soniga qarab, mavzuga oid alohida alohida tarqatmali materialni o'rganish uchun o'quv-topshirig'ini beradi. Har bir guruhdan bir kishibitta reja yoki savolni o'rganishga mas'ul qilib belgilanadi. Turli guruhlardan shu reja yoki savolni olgan talabalar birga yig'ilib, shu savol yoki o'quv-topshiriqni muhokama qiladilar. Bu guruhlarini odatda ekspert guruhlar deb atashadi. Bunda ekspertlar guruhi oldindan kichik guruhlarini nazorat qilishlari uchun

baholash mezonlari ishlab chiqishadi. Ushbu mezonlar mazmunioldindan barcha talabalarga havola qilinadi. Agarda asosiy guruhlarni alifbodagi harflar bilan belgilasak, talabalarni raqamlar bilan belgilaymiz.

XULOSA VA MUNOZARA

Guruhni kichik guruhlarga bo'lib ishlash maqsadga muvofiq, chunki bunda quyidagi ijobiy natijalarga erishish mumkin:

- ✓ o'zaro axborot almashinuvi muntazam amalga oshiriladi;
- ✓ g'oya va fikrlarni yig'ish va o'rtoqlashish ta'minlanadi. Guruhda ishlash individual ishlashga qaraganda yaxshi natija beradi. Bunga sabab sifatida quyidagilarni keltirish mumkin:

- ✓ guruhda axborot diapazoni keng, chunki, har bir o'quvchizmi-ko'pmi ma'lum axborotga ega;

- ✓ hamkorlik natijasida guruhdagi faol talabalarning ta'siri tufayli sust talabalarning ham faolligi ortishi mumkin;

- ✓ ko'pgina taklif, fikrlar o'zaro tanqid natijasida saralanadi. Guruh bilan ishlash o'qitishning ijtimoiy metodi sifatida talabalarning bilimdon bo'lishiga qaratiladi. Uni mohirlik bilan qo'llash esa maqsadga erishishga olib keladi. Metodni samarali qo'llash natijasida quyidagilarga erishish mumkin:

- ✓ guruh bilan birgalikda ishlash shakllari o'rganiladi;
- ✓ talabalarda bir-birlariga bo'lgan hurmat, ishonch tuyg'ulari oshadi;

✓ nutq soʻzlash, oʻz fikrini asoslab berish va himoyalanişga boʻlgan qobiliyati ortadi;

✓ mustaqil fikrlash va muammolarni echishga oid ishtiyoqi shakllanadi;

✓ oʻrganish, ishlashga boʻlgan koʻnikma va malakalar hosil boʻladi va boshqalar.

Xulosa sifatida shuni taʼkidlash mumkinki, «Kichik guruhlarda ishlash»

interfaol metodini oʻquv jarayonida yuqorida berilgan tartibda qoʻllay olish uchun guruhlariga ajratilgan qismlar oʻzaro bogʻliq boʻlmasligi, yaʼni birinchi qismni oʻzlashtirmay turib, ikkinchi yoki uchinchi qismlarni oʻzlashtira olib bilishi mumkin boʻlgan mavzular tanlanishi lozim.

ADABIYOTLAR ROʻYXATI

1. Umarova U.U. (2020). Triz texnologiyasini qoʻllash. Fan, texnologiya va taʼlim. 73:9, 32-35-betlar.
2. Umarova U.U. (2020). Mavzuni oʻrganishda zamonaviy interfaol usullarning oʻrni. Fan va taʼlim byulleteni. 94:16, 2-qism, 21-24-betlar.
3. Abdullaeva X.A., Bikboeva N.U. va boshqalar. Boshlangʻich taʼlim konsepsiyasi. -T.:“Boshlangʻich taʼlim”, 2018.
4. Mavlonova R. A. Mehnat taʼlimi metodikasi. -T.: “Oʻqituvchi”, 2010.
5. Sanoqulov H. Boshlangʻich sinflarda mehnat taʼlimidan amaliy ishlar. -T., 2014.
6. Mavlonova R. A. Mehnat darsligi. 1–3- sinflar uchun. -T.: “Oʻqituvchi”, 2010